

Волинський державний університет імені Лесі Українки
Філологічний факультет
Кафедра історії та культури української мови

Ю. В. Громик

СТАРΟΣЛОВ'ЯНСЬКА МОВА. ФОНЕТИКА

*Збірник тестових завдань для студентів
філологічних спеціальностей*

Редакційно-видавничий відділ "Вежа"
Волинського державного університету імені Лесі Українки
Луцьк – 2007

УДК 811.163.1
ББК 81.416.1
Г 87

Рекомендовано до друку
вченою радою Волинського державного університету імені Лесі Українки

Рецензенти:

В. П. Шульгач – доктор філологічних наук, завідувач відділу ономастики та термінології Інституту української мови НАН України

О. І. Приймачок – кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської філології Волинського державного університету імені Лесі Українки

Громик Ю. В.

Г 87 Старослов'янська мова. Фонетика: Зб. тест. завд. для студ. філолог. спец.– Луцьк: РВВ “Вежа” Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2007.– 54 с.

Видання являє собою зразки тестових завдань, що використовуються як форма контролю якості знань та вмінь студентів при вивченні модуля „Фонетика старослов'янської мови та її формування” навчального курсу „Старослов'янська мова”.

Для студентів філологічних спеціальностей.

УДК 811.163.1
ББК 81.416.1
© Громик Ю. В., 2007

Пояснювальна записка

У навчальних планах філологічних спеціальностей курс старослов'янської мови передбачено як лінгвістичний вступ до вивчення історії слов'янських мов. За своїм змістом цей курс органічно поєднує два тісно пов'язані між собою тематичні блоки: власне старослов'янська мова як система мови середньовічної слов'янської писемності та історія праслов'янської мови як мови-предка всіх сучасних слов'янських мов. Тому програма цієї навчальної дисципліни передбачає не тільки детальну характеристику фонетико-граматичної системи старослов'янської літературної мови, але й висвітлення початкової етнічної історії слов'ян, з'ясування передумов появи старослов'янської писемності, а також послідовне відновлення історичних змін звуків та слівформ, що належать до праслов'янсько-го періоду. Саме таке розуміння специфіки курсу послідовно витримане в пропонованому посібникові.

Курс старослов'янської мови як одна з навчальних дисциплін історико-лінгвістичного циклу має винятково важливе значення для формування загального мовознавчого світогляду майбутніх філологів. Старослов'янська мова, яка першою з усіх слов'янських мов була зафіксована на письмі, своєю фонетико-граматичною системою дуже близька до праслов'янської мови пізнього періоду. Отже, вивчаючи звукову систему та словозміну старослов'янської мови, студенти пізнають основні мовні закони, що визначали розвиток праслов'янської мови, а згодом окремих слов'янських мов. Те, що факти старослов'янської та праслов'янської мов послідовно розглядаються в зіставленні з відповідними фактами української та інших слов'янських та неслов'янських індоєвропейських мов, забезпечує усвідомлення студентами-філологами історико-типологічних рис різних слов'янських мов. Таким чином готується надійний ґрунт для ефективного вивчення історичної граматики, історії літературної мови, діалектології різних слов'янських мов.

**Тематичний план модуля
„Фонетика старослов'янської мови та її формування”**

№	Назва теми	лекції	практичні заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
Модуль 2. Фонетична система старослов'янської мови та її формування		26	8	4	35
1.	Фонетична система старослов'янської мови	6	2		7
2.	Формування слов'янської системи вокалізму	8	2	2	9
3.	Основні випадки чергування голосних у старослов'янській мові	4	2		8
4.	Формування слов'янської системи консонантизму	8	2	2	11

Зміст модуля „Фонетика старослов'янської мови та її формування”

Система вокалізму старослов'янської мови 2-ї пол. IX ст.
Класифікація голосних звуків старослов'янської мови.

Звукова природа давнього **Ѣ**.

Носові голосні звуки **ѡ, ѣ**.

Редуковані голосні звуки **ѣ** та **ѥ**. Сильні і слабкі позиції редукованих.

Редуковані голосні **ы** та **и**.

Система консонантизму старослов'янської мови 2-ї пол. IX ст.
Класифікація приголосних звуків старослов'янської мови.

Закон відкритих складів та принцип висхідної звучності приголосних у складі.

Складотворчі плавні р та л.

Формування слов'янської системи вокалізму.

Загальна характеристика праїндоевропейського вокалізму.

Основні закономірності в розвитку праслов'янського вокалізму.

Голосні монофтонгічного походження.

Голосні дифтонгічного походження.

Доля дифтонгоїдних сполучень голосних із носовими сонорними.

Доля дифтонгоїдних сполучень голосних із плавними сонорними.

Три ряди чергування голосних звуків у старослов'янській мові.

Якісні та кількісні чергування індоевропейських голосних як причина старослов'янських чергувань першого ряду.

Походження другого ряду чергування голосних.

Походження третього ряду чергування голосних.

Формування слов'янської системи консонантизму.

Склад праїндоевропейського консонантизму.

Формування праслов'янського консонантизму на праїндоевропейській основі.

Тенденції розвитку праслов'янського консонантизму.

Зміни приголосних у сполученні з *j.

Перехідні пом'якшення задньоязикових під впливом суміжних голосних переднього ряду.

Інші пізні явища слов'янського консонантизму.

Форма контролю: тестування за змістом усього модуля.

Зразки тестових завдань

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі розрізняють старослов'янські голосні ...
  1. Високого, середнього і низького піднесень.
  2. Лабіалізовані і нелібіалізовані.
  3. Переднього, середнього і заднього рядів.
  4. Повного творення і редуковані.
  5. Ротові і носові.
  6. Постійно м'які і постійно тверді.
  7. Губні і язикові.
2. За ступенем наближення спинки язика до відповідної частини піднебіння розрізняють старослов'янські голосні ...
  1. Високого, середнього і низького піднесень.
  2. Лабіалізовані і нелібіалізовані.
  3. Переднього, середнього і заднього рядів.
  4. Повного творення і редуковані.
  5. Ротові і носові.
  6. Постійно м'які і постійно тверді.
  7. Губні і язикові.
3. За тривалістю (часокількістю) розрізняють старослов'янські голосні...
  1. Високого, середнього і низького піднесень.
  2. Лабіалізовані і нелібіалізовані.
  3. Переднього, середнього і заднього рядів.
  4. Повного творення і редуковані.
  5. Ротові і носові.
  6. Постійно м'які і постійно тверді.
  7. Губні і язикові.
4. Скільки голосних фонем повного творення включала система вокалізму старослов'янської мови?
  1. Дев'ять.
  2. Три.
  3. Одинадцять.
  4. Десять.
  5. Дві.
  6. Шість.
  7. П'ять.
  8. Жодної.
5. Скільки голосних фонем переднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
  1. Одинадцять.
  2. Шість.
  3. Дев'ять.
  4. Десять.
  5. Дві.
  6. Три.
  7. П'ять.
  8. Жодної.
6. Скільки голосних фонем переднього ряду середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
  1. Дев'ять.
  2. Три.
  3. Одинадцять.
  4. Десять.
  5. Дві.
  6. Шість.
  7. П'ять.
  8. Жодної.
7. Скільки голосних фонем середнього ряду середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
  1. Одинадцять.
  2. Шість.
  3. Дев'ять.
  4. Десять.
  5. Дві.
  6. Три.
  7. П'ять.
  8. Жодної.

8. Скільки голосних фонем середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Дев'ять. 2. Три. 3. Одинадцять. 4. Десять. 5. Дві. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодної.
9. Скільки голосних фонем високого піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Одну. 2. Чотири. 3. Дев'ять. 4. Десять. 5. Дві. 6. Три. 7. П'ять.
8. Жодної.
10. Скільки голосних фонем низького піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Одну. 2. Шість. 3. Чотири. 4. Десять. 5. Дві. 6. Три. 7. П'ять.
8. Жодної.
11. Скільки голосних фонем середнього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Шість. 3. Дев'ять. 4. Одну. 5. Дві. 6. Три. 7. П'ять.
8. Жодної.
12. Скільки лабіалізованих ротових голосних включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Дев'ять. 2. Три. 3. Один. 4. Чотири. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
13. Скільки лабіалізованих носових голосних включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Три. 3. Один. 4. Сім. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
14. Скільки нелабіалізованих носових голосних включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Три. 3. Один. 4. Сім. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
15. Скільки лабіалізованих редукованих голосних включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Жодного. 2. Три. 3. Один. 4. Десять. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Дев'ять.

16. Скільки нелабіалізованих голосних заднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Три. 3. Один. 4. Одинадцять. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
17. Скільки лабіалізованих голосних заднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Шість. 2. Три. 3. Один. 4. Десять. 5. Два. 6. Чотири. 7. П'ять.
8. Жодного.
18. Скільки лабіалізованих голосних переднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Шість. 2. Три. 3. Один. 4. Десять. 5. Два. 6. Чотири. 7. П'ять.
8. Жодного.
19. Скільки лабіалізованих голосних середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Шість. 2. Три. 3. Один. 4. Десять. 5. Два. 6. Чотири. 7. П'ять.
8. Жодного.
20. Скільки лабіалізованих голосних високого піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Шість. 2. Три. 3. Один. 4. Десять. 5. Два. 6. Чотири. 7. П'ять.
8. Жодного.
21. Скільки нелабіалізованих голосних переднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Три. 3. Один. 4. Одинадцять. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
22. Скільки нелабіалізованих голосних високого піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
1. Чотири. 2. Три. 3. Один. 4. Одинадцять. 5. Два. 6. Шість. 7. П'ять.
8. Жодного.
23. Скільки ротових голосних середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
24. Скільки нелабіалізованих редукованих ротових голосних включала система вокалізму старослов'янської мови?

25. Скільки нелабіалізованих носових голосних повного творення включала система вокалізму старослов'янської мови?
26. Скільки лабіалізованих ротових голосних заднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
27. Скільки нелабіалізованих ротових голосних переднього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
28. Скільки лабіалізованих редукованих голосних середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
29. Скільки лабіалізованих голосних переднього ряду середнього піднесення включала система вокалізму старослов'янської мови?
30. Скільки нелабіалізованих ротових голосних середнього ряду включала система вокалізму старослов'янської мови?
31. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний переднього ряду, середнього піднесення, повного творення, ротовий, нелабіалізований.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ъ. 5. є. 6. и. 7. ѡ. 8. ѣ. 9. о. 10. а. 11. оу.
32. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний переднього ряду, низького піднесення, повного творення, ротовий, нелабіалізований.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ъ. 5. є. 6. и. 7. ѡ. 8. ѣ. 9. о. 10. а. 11. оу.
33. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний заднього ряду, низького піднесення, повного творення, ротовий, нелабіалізований.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ъ. 5. є. 6. и. 7. ѡ. 8. ѣ. 9. о. 10. а. 11. оу.
34. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний переднього ряду, середнього піднесення, повного творення, носовий, нелабіалізований.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ъ. 5. є. 6. и. 7. ѡ. 8. ѣ. 9. о. 10. а. 11. оу.
35. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний переднього ряду, середнього піднесення, надкороткий, ротовий, нелабіалізований.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

36. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний заднього ряду, середнього піднесення, повного творення, ротовий, лабіалізований.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

37. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: голосний заднього ряду, середнього піднесення, повного творення, носовий, лабіалізований.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

38. Укажіть лабіалізовані ротові голосні повного творення.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

39. Укажіть нелабіалізовані ротові голосні повного творення низького піднесення.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

40. Укажіть нелабіалізовані ротові голосні повного творення високого піднесення.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

41. Укажіть нелабіалізовані ротові голосні повного творення переднього ряду.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

42. Укажіть лабіалізовані ротові голосні.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

43. Укажіть нелабіалізовані голосні заднього ряду.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

44. Укажіть лабіалізовані голосні заднього ряду.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

45. Укажіть лабіалізовані голосні середнього піднесення.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

46. Укажіть лабіалізовані голосні високого піднесення.

1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. љ. 8. ѳ. 9. о. 10. а. 11. оу.

47. Укажіть нелабіалізовані голосні переднього ряду.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. л. 8. ђ. 9. о. 10. а. 11. оу.
48. Укажіть нелабіалізовані голосні низького піднесення.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. л. 8. ђ. 9. о. 10. а. 11. оу.
49. Укажіть нелабіалізовані голосні високого піднесення.
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. л. 8. ђ. 9. о. 10. а. 11. оу.
50. Які голосні звуки в старослов'янській мові не могли стояти на початку слова?
1. ж. 2. ы. 3. ъ. 4. ь. 5. є. 6. и. 7. л. 8. ђ. 9. о. 10. а. 11. оу.
51. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
1. о – ъ. 2. л – ж. 3. ђ – а. 4. л – є. 5. ђ – и. 6. ы – о. 7. ь – є. 8. л – ъ.
52. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
1. ы – оу. 2. л – ж. 3. ђ – є. 4. ђ – л. 5. и – ы. 6. и – оу. 7. є – о. 8. л – а.
53. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
1. ы – ж. 2. ы – а. 3. и – а. 4. оу – ъ. 5. оу – о. 6. ж – оу. 7. ђ – а. 8. ђ – ь.
54. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
1. є – ђ. 2. ђ – а. 3. ђ – ь. 4. оу – ђ. 5. л – ђ. 6. и – ы. 7. ж – ъ. 8. о – є.
55. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за часокількістю.
1. ы – ъ. 2. ь – ђ. 3. ь – и. 4. оу – ъ. 5. ъ – а. 6. л – ь. 7. ж – ъ. 8. ь – є.

56. Укажіть таку пару, в якій один голосний відрізняється від іншого тільки за участю носового резонатора в артикуляції.
1. ж – ъ.
  2. ж – оу.
  3. ж – а.
  4. ж – ы.
  5. ѡ – ѣ.
  6. ѡ – ь.
  7. ѡ – и.
  8. ѡ – є.
57. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **мжитти – мошти, пждити – поспѣхъ?**
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
  2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
  3. За участю губ в артикуляції.
  4. За участю носового резонатора в артикуляції.
  5. За тривалістю.
58. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати голосні звуки першого складу в таких парах слів: **ребро – радъ, текж – тѡгота?**
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
  2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
  3. За участю губ в артикуляції.
  4. За участю носового резонатора в артикуляції.
  5. За тривалістю.
59. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **печаль – пѡть, лепта – лѡшта?**
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
  2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
  3. За участю губ в артикуляції.
  4. За участю носового резонатора в артикуляції.
  5. За тривалістю.
60. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **колѣно – кжпина, ложе – лжчити?**
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
  2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
  3. За участю губ в артикуляції.
  4. За участю носового резонатора в артикуляції.
  5. За тривалістю.
61. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **мѣрило – мало, мѣхъ – мамона?**
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі.
  2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння.
  3. За

- участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
62. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **мъхъ** – **молохъ**, **мъкнѣти** – **могыла**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
63. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **матѣжь** – **межда**, **масти** – **мести**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
64. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **дѣлатель** – **демонъ**, **зѣница** – **земла**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
65. За якими артикуляційними ознаками розрізняються голосні звуки першого складу в таких парах слів: **пѣтица** – **пшєно**, **дѣва** – **дѣньсь**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
66. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **грасти**, **дєсать**, **жрѣвьць**, **зрѣти**, **льстити**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За

участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

67. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **в'їгати, в'рачевати, в'язати, грысти, минжти**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

68. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **в'сь, гр'нь, дв'рь, д'ждь, льстьць**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

69. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **люто, о'ґхо, чюдо, кждоу, просто**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

70. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **зв'шти, знаменик, витати, выкати, в'їа**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

71. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **глашати, в'штни, в'ртено, глоумити, б'д'їти**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.

72. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **занмъ, л'їпта, запати, жр'тва, ныр'ъ**?

1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
73. За якими артикуляційними ознаками можна об'єднати всі голосні звуки у словах **матежь, мьнѣти, ваште, врѣдити, нѣмьць**?
1. За місцем артикуляції в горизонтальному напрямі. 2. За ступенем підняття спинки язика до відповідної частини піднебіння. 3. За участю губ в артикуляції. 4. За участю носового резонатора в артикуляції. 5. За тривалістю.
74. Після яких приголосних у старослов'янській мові вживалися голосні переднього ряду?
1. Тільки після м'яких приголосних. 2. Тільки після твердих приголосних. 3. Тільки після м'яких сонорних приголосних. 4. Тільки після шиплячих приголосних. 5. Тільки після свистячих приголосних. 6. Тільки після постійно м'яких приголосних. 7. Тільки після губних приголосних. 8. І після м'яких, і після твердих приголосних.
75. Після яких приголосних у старослов'янській мові могли вживатися голосні **а, оу, ж**?
1. Тільки після м'яких приголосних. 2. Тільки після твердих приголосних. 3. Тільки після твердих сонорних приголосних. 4. Тільки після твердих передньоязикових приголосних. 5. Тільки після задньоязикових приголосних. 6. Тільки після постійно м'яких приголосних. 7. Тільки після постійно твердих приголосних. 8. І після м'яких, і після твердих приголосних.
76. Перед якими голосними у старослов'янській мові могли вживатися м'які приголосні?
1. Тільки перед усіма голосними переднього ряду. 2. Тільки перед голосними переднього ряду високого піднесення. 3. Тільки перед голосними середнього ряду. 4. Тільки перед голосними переднього ряду середнього піднесення. 5. Тільки перед усіма голосними заднього ряду. 6. Перед усіма голосними переднього ряду та непередніми голосними **а, оу, ж**. 7. Тільки перед голосними **а, оу, ж**. 8. Тільки перед голосними **и, є**.

77. Перед якими голосними у старослов'янській мові могли вживатися і тверді, і м'які приголосні?
1. Тільки перед усіма голосними переднього ряду.
  2. Тільки перед голосними переднього ряду високого піднесення.
  3. Тільки перед голосними середнього ряду.
  4. Тільки перед голосними переднього ряду середнього піднесення.
  5. Тільки перед усіма голосними заднього ряду.
  6. Перед усіма голосними переднього ряду та непередніми голосними **а, оу, ж**.
  7. Тільки перед голосними **а, оу, ж**.
  8. Тільки перед голосними **и, є**.
78. Про монофтонгічну вимову старослов'янського **ѣ** як [ä] свідчать такі факти:
1. Часті випадки написання в кириличних пам'ятках літери **ѣ** замість **ѧ**.
  2. Передача **ѣ** через дифтонгічні сполучення голосних у старослов'янізмах в румунській, грецькій та албанській мовах.
  3. Існування в глаголиці однієї літери **Ѧ** відповідно до двох кириличних **ѣ** та **ѧ**.
  4. Монофтонг [ä] відповідно до **ѣ** в сучасній болгарській мові.
79. Про звукову близькість старослов'янських голосних, що позначалися літерами **ѣ** та **ѧ**, свідчать такі факти:
1. Рефлекси давнього **ѣ** в сучасних східнослов'янських мовах.
  2. Часті випадки написання в кириличних пам'ятках літери **ѣ** замість **ѧ**.
  3. Слов'янізми староболгарського походження в румунській, грецькій та албанській мовах.
  4. Існування в глаголиці однієї літери **Ѧ** відповідно до двох кириличних **ѣ** та **ѧ**.
  5. Рефлекс [ä] відповідно до **ѣ** в сучасній болгарській мові.
80. Укажіть причини, через які в кириличних пам'ятках з'явилися помилкові написання типу **твоѣ волѧ, весѣда твоѣ, друґаѣ жена**.
1. Звукова близькість старослов'янських голосних, що позначалися літерами **ѣ** та **ѧ**.
  2. Існування в глаголиці однієї літери **Ѧ** відповідно до двох кириличних **ѣ** та **ѧ**.
  3. Намагання переписувачів наблизити слов'янське письмо до грецького.
81. Укажіть букви кирилиці, яким відповідає глаголична літера **Ѧ**.
1. **ж**.
  2. **к**.
  3. **ѧ**.
  4. **ю**.
  5. **є**.
  6. **з**.
  7. **Ѧ**.
  8. **ѣ**.
  9. **ѡ**.
  10. **ѣ**.
  11. **оу**.

82. Монофтонгічний характер старослов'янського **ѣ** найпереконливіше аргументували ...
 1. М.Грунський. 2. А.Селищев. 3. П.Фортунатов. 4. П.Шафарик. 5. О.Востоков. 6. І.Срезневський. 7. В.Ягич. 8. Ф.Міклошич.
83. Про дифтонгічний характер слов'янського **ѣ** свідчать такі факти:
 1. Збереження дифтонгів відповідно до старослов'янського **ѣ** в сучасних неслов'янських індоєвропейських мовах. 2. Часті випадки написання в кириличних пам'ятках літери **ѣ** замість **ѣа**. 3. Передача **ѣ** через дифтонгічні сполучення голосних у старослов'янських румунській, грецькій та албанській мовах. 4. Існування в глаголиці однієї літери **ѣ** відповідно до двох кириличних **ѣ** та **ѣа**. 5. Збереження дифтонгічних рефлексів **ѣ** в частині сучасних слов'янських діалектів.
84. Дифтонгічний характер старослов'янського **ѣ** найпереконливіше аргументував ...
 1. М.Грунський. 2. А.Селищев. 3. П.Фортунатов. 4. П.Шафарик. 5. О.Востоков. 6. І.Срезневський. 7. В.Ягич. 8. Ф.Міклошич.
85. Про носовий характер старослов'янських **ѣ** та **ѣа** свідчать такі факти:
 1. Збереження носових голосних у сучасній польській мові. 2. Рефлекси давніх носових голосних у сучасних східнослов'янських мовах. 3. Чергування у старослов'янській мові **ѣ** та **ѣа** в етимологічно споріднених словах зі сполученнями звуків, до складу яких входили носові приголосні. 4. Наявність в сучасних неслов'янських індоєвропейських мовах відповідно до **ѣ** та **ѣа** сполучень голосних із носовими приголосними. 5. Передача у старослов'янській мові літерами **ѣ** та **ѣа** сполучень голосних із носовими приголосними в запозичених словах. 6. Збереження давніх носових голосних у сучасній болгарській мові. 7. Часткове збереження носової вимови у сучасних південномакедонських говорах. 8. Уживання в глаголиці для носових голосних лігатур типу **ѣ + ѣ**, **ѣа + ѣа**.
86. Носовий характер старослов'янських **ѣ** та **ѣа** відкрив ...
 1. М.Грунський. 2. А.Селищев. 3. П.Фортунатов. 4. П.Шафарик. 5. О.Востоков. 6. І.Срезневський. 7. В.Ягич. 8. Ф.Міклошич.
87. Укажіть умови, за яких редуковані **ѣ** та **ѣа** виступали в сильній позиції.

1. Завжди в наголошеному складі. 2. Завжди в ненаголошеному складі. 3. В абсолютному кінці слова. 4. Перед складом із редукованим у слабкій позиції. 5. Перед складом з іншим редукованим у сильній позиції. 6. Перед складом із голосним повного творення. 7. Завжди у сполученні з плавними сонорними **р** та **л**.
88. Укажіть умови, за яких редуковані **ѣ** та **ь** виступали в слабкій позиції.
1. Завжди в наголошеному складі. 2. Завжди в ненаголошеному складі. 3. В абсолютному кінці слова. 4. Перед складом із редукованим у сильній позиції. 5. Перед складом з іншим редукованим у слабкій позиції. 6. Перед складом із голосним повного творення. 7. Завжди у сполученні з плавними сонорними **р** та **л**.
89. Чи могли позиції редукованих чергуватися в тому ж слові при його відмінюванні?
1. Так. 2. Ні.
90. Укажіть долю сильних редукованих в подальшій історії окремих слов'янських мов.
1. Збіглися з голосними повного творення. 2. Зникли. 3. Розвинулися в носові голосні. 4. Збереглися в усіх слов'янських мовах, крім східнослов'янських. 5. Збереглися тільки в усіх південнослов'янських мовах.
91. Укажіть долю слабких редукованих в подальшій історії окремих слов'янських мов.
1. Збіглися з голосними повного творення. 2. Зникли. 3. Розвинулися в носові голосні. 4. Збереглися в усіх слов'янських мовах, крім східнослов'янських. 5. Збереглися тільки в усіх південнослов'янських мовах.
92. Відповідно до яких старослов'янських голосних у східнослов'янських мовах розвинулися так звані випадні голосні [o], [e]?
1. Відповідно до редукованих **ѣ** та **ь**. 2. Відповідно до редукованих **ы** та **и**. 3. Відповідно до носових голосних. 4. Відповідно до голосних повного творення **о** та **е**. 5. Відповідно до **ѣ**.

93. Чи були у старослов'янській мові слова з кореневими морфемами без голосного?
1. Так. 2. Ні.
94. Котрі слова написано правильно з огляду на вживання редукованих чи голосних **о, є**?
1. **правдѣнни.** 2. **сѣтънѣ.** 3. **цвѣтокъ.** 4. **дѣждь.** 5. **кратокъ.**
6. **чѣстѣнни.** 7. **точѣнни.** 8. **отѣць.** 9. **мѣстити.** 10. **тѣпѣтати.**
95. Котрі слова написано правильно з огляду на вживання редукованих чи голосних **о, є**?
1. **дождь.** 2. **дѣска.** 3. **тѣмно.** 4. **плѣтъ.** 5. **дѣшти.** 6. **чѣсть.**
7. **конець.** 8. **отець.** 9. **рожь.** 10. **пѣсокъ.**
96. Котрі слова написано правильно з огляду на вживання редукованих чи голосних **о, є**?
1. **зѣло.** 2. **юнець.** 3. **лѣсть.** 4. **бѣрати.** 5. **посѣлати.** 6. **пѣрати.**
7. **назѣвати.** 8. **сѣбѣрати.** 9. **ключъ.** 10. **стѣкло.**
97. Котрі слова написано правильно з огляду на вживання редукованих чи голосних **о, є**?
1. **ложь.** 2. **тѣмно.** 3. **бездѣна.** 4. **жѣзлѣ.** 5. **осѣлѣ.** 6. **орѣлѣ.**
7. **мѣсть.** 8. **ловѣць.** 9. **гостинець.** 10. **дѣбрь.**
98. У котрих словах допущено дві помилки в уживанні редукованих чи голосних **о, є**?
1. **ногѣтъ.** 2. **ложь.** 3. **гонець.** 4. **жѣзлѣ.** 5. **осѣлѣ.** 6. **тѣсть.** 7. **мѣсть.**
8. **тѣнѣкѣни.** 9. **тѣмно.** 10. **дѣбрь.**
99. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури з редукованими голосними у корені?
1. Тєсть. 2. Послати. 3. Гість. 4. Дім. 5. Пень. 6. Чєсть. 7. Мстити.
8. Сік. 9. Прати. 10. Сто.
100. У котрих реченнях нема помилок в уживанні редукованих?
1. **и бы гладѣ крѣпѣкъ.** 2. **вѣсе тѣло твоѣ тѣмно бѣдетѣ.** 3. **да оубоитѣ же сѣ отѣ него вѣсе сѣма.** 4. **сѣдѣ мои правѣденѣ кѣтъ.**
5. **мѣнни дождѣ сотвори.**
101. У котрих реченнях нема помилок в уживанні редукованих?

1. и дастъ възлюблєннымъ своимъ сонъ. 2. да исцѣлѣтъ въсѣакъ недѣгъ и въсѣакъ вѣлѣзнь. 3. зъванъ бѣ нисоусъ и оученици юго на бракъ. 4. да омочить конць прѣста своѣго въ водѣ. 5. оуклоните сѧ отъ мене зьловивни.
102. У якій фонетичній позиції в старослов'янській мові виступали редуковані **ы, и**?
1. Перед складом із редукованими **ъ** та **ь**.
  2. Перед складом із будь-яким голосним повного творення, крім **ы, и**.
  3. Після м'якого приголосного.
  4. Після сонорних плавних **р** та **л**.
  5. Перед голосним **и**.
  6. Перед приголосним [j].
103. Які голосні середнього піднесення в позиції перед *i зберігали свою надкоротку тривалість, але зазнавали асиміляції до наступного *i як голосного високого піднесення, внаслідок чого заступалися звуками високого піднесення?
1. ж.
  2. ъ.
  3. ь.
  4. є.
  5. ѡ.
  6. о.
104. Старослов'янські редуковані **ы, и** були ...
1. Самостійними фонемами.
  2. Позиційними варіантами фонем **ы** та **и** повного творення.
  3. Позиційними варіантами редукованих **ъ** та **ь**.
105. У котрих словах наявні редуковані **ы, и**?
1. житиѣ.
  2. вриѣ.
  3. змиѣка.
  4. копиѣ.
  5. владыка.
  6. шиаѣ.
  7. жрѣвни.
  8. дыѣаниѣ.
  9. коупити.
  10. достоѣаниѣ.
106. У котрих словах наявні редуковані **ы, и**?
1. змиѣ.
  2. славни.
  3. былиѣ.
  4. лисни.
  5. виѣтъ.
  6. новыи.
  7. младии.
  8. вѣстниѣ.
  9. мьстиѣ.
  10. оученици.
107. За місцем артикуляції розрізняють старослов'янські приголосні ...
1. Шумні (дзвінкі та глухі) і сонорні.
  2. Проривні, щілинні, змично-щілинні, африкати і складні.
  3. Постійно м'які, постійно тверді і такі, що утворюють пари за ознакою твердості – м'якості.
  4. Носові, бокові і вібранти.
  5. Губні (губно-губні і губно-зубні) і язикові (передньоязикові, середньоязиковий, задньоязикові).
108. За участю в артикуляції голосу і шуму розрізняють старослов'янські приголосні ...

1. Шумні (дзвінки та глухі) і сонорні. 2. Проривні, щілинні, змично-щілинні, африкати і складні. 3. Постійно м'які, постійно тверді і такі, що утворюють пари за ознакою твердості – м'якості. 4. Носові, бокові і вібранти. 5. Губні (губно-губні і губно-зубні) і язикові (передньоязикові, середньоязиковий, задньоязикові).
109. За способом творення всі старослов'янські приголосні поділяються на ...
1. Шумні (дзвінки та глухі) і сонорні. 2. Проривні, щілинні, змично-щілинні, африкати і складні. 3. Постійно м'які, постійно тверді і такі, що утворюють пари за ознакою твердості – м'якості. 4. Носові, бокові і вібранти. 5. Губні (губно-губні і губно-зубні) і язикові (передньоязикові, середньоязиковий, задньоязикові).
110. Укажіть старослов'янські сонорні приголосні.
1. н. 2. р. 3. ѕ. 4. м. 5. г. 6. д. 7. ж. 8. в. 9. в. 10. л. 11. [j].
111. Чи відповідає кількість сонорних старослов'янської мови кількості сонорних у сучасній українській мові?
1. Так. 2. Ні.
112. За способом творення старослов'янські сонорні приголосні поділяються на ...
1. Дзвінки та глухі. 2. Проривні й африкати. 3. Постійно м'які, постійно тверді і такі, що утворюють пари за ознакою твердості – м'якості. 4. Носові, бокові і вібранти. 5. Губно-губні і передньоязикові. 6. Губно-губні і задньоязикові.
113. За місцем творення старослов'янські сонорні приголосні поділяються на ...
1. Дзвінки та глухі. 2. Проривні й африкати. 3. Постійно м'які, постійно тверді і такі, що утворюють пари за ознакою твердості – м'якості. 4. Носові, бокові і вібранти. 5. Губно-губні і передньоязикові. 6. Губно-губні і задньоязикові.
114. Укажіть старослов'янські африкати.
1. ж'д'. 2. р. 3. ѕ. 4. ш'т'. 5. г. 6. д. 7. ж. 8. ц. 9. в. 10. ч. 11. [j].
115. Укажіть кількість африкат у старослов'янській мові.
1. Одна. 2. Жодної. 3. Сім. 4. Дві. 5. П'ять. 6. Три. 7. Чотири. 8. Шість.

116. Укажіть кількість постійно м'яких африкат у старослов'янській мові.
1. Одна. 2. Жодної. 3. Сім. 4. Дві. 5. П'ять. 6. Три. 7. Чотири. 8. Шість.
117. Укажіть кількість твердих африкат у старослов'янській мові.
1. Одна. 2. Жодної. 3. Сім. 4. Дві. 5. П'ять. 6. Три. 7. Чотири. 8. Шість.
118. Чи відповідає кількість африкат старослов'янської мови кількості африкат у сучасній українській мові?
1. Так. 2. Ні.
119. Усі старослов'янські африкати за місцем творення є звуками ...
1. Губно-губними. 2. Губно-зубними. 3. Передньоязиковими.
4. Середньоязиковими. 5. Задньоязиковими. 6. Фарингальними.
120. Які шумні приголосні у старослов'янській мові не утворювали акустичних пар за дзвінкістю – глухістю?
1. **с**. 2. **ж'д'**. 3. **ч**. 4. **х**. 5. **ц**. 6. **з**. 7. **ш'т'**. 8. [j].
121. Які дзвінкі приголосні у старослов'янській мові не мали парних відповідників серед глухих?
1. **с**. 2. **ж'д'**. 3. **г**. 4. **д**. 5. **в**. 6. **з**. 7. **ж**. 8. [j].
122. Які глухі приголосні у старослов'янській мові не мали парних відповідників серед дзвінких?
1. **ц**. 2. **ш'т'**. 3. **ч**. 4. **т**. 5. **п**. 6. **с**. 7. **х**. 8. [j].
123. Які тверді приголосні у старослов'янській мові не мали парних відповідників серед м'яких?
1. **с**. 2. **к**. 3. **ч**. 4. **х**. 5. **ц**. 6. **г**. 7. **ш'т'**. 8. [j].
124. Які м'які приголосні у старослов'янській мові не мали парних відповідників серед твердих?
1. **с**. 2. **ж'д'**. 3. **ч**. 4. **ш**. 5. **ц**. 6. **ж**. 7. **ш'т'**. 8. [j].
125. Укажіть, який приголосний у старослов'янській мові використовувався виключно в словах грецького походження.
1. **ж'д'**. 2. **ш'т'**. 3. **р**. 4. **м**. 5. **с**. 6. **п**. 7. **ж**. 8. **в**. 9. **в**. 10. [j]. 11. **ф**.
126. Укажіть фонетичні ознаки грецизмів у старослов'янській мові.

1. Звук ф.
2. Звук [j].
3. Пом'якшені варіанти задньоязикових.
4. Постійно м'які африкати.
5. Складні звуки ж'д', ш'т'.

127. Укажіть, який приголосний у старослов'янській мові передавався тільки в складі лігатур.

1. г.
2. к.
3. х.
4. м.
5. з.
6. п.
7. ж.
8. в.
9. в.
10. [j].
11. ф.

128. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; губний, губно-губний; шумний, дзвінкий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; проривний; твердий, утворює акустичну пару за ознакою твердості – м'якості.

1. д.
2. р.
3. ц.
4. м.
5. к.
6. п.
7. ж.
8. в.
9. в.
10. [j].
11. ф.

129. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язиковий, передньоязиковий; шумний, дзвінкий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; щілинний; постійно м'який.

1. н.
2. з.
3. д.
4. р.
5. ж.
6. з.
7. [j].
8. м.
9. в.
10. г.
11. ш.

130. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язиковий, передньоязиковий; шумний, глухий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; щілинний; постійно м'який.

1. т.
2. с.
3. ц.
4. ч.
5. ж.
6. ф.
7. п.
8. [j].
9. к.
10. г.
11. ш.

131. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язиковий, передньоязиковий; шумний, глухий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; щілинний; твердий, утворює акустичну пару за ознакою твердості – м'якості.

1. т.
2. с.
3. ц.
4. ч.
5. ж.
6. ф.
7. п.
8. х.
9. к.
10. г.
11. ш.

132. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язиковий, передньоязиковий; шумний, дзвінкий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; щілинний; твердий, утворює акустичну пару за ознакою твердості – м'якості.

1. н.
2. в.
3. д.
4. р.
5. ж.
6. з.
7. з.
8. м.
9. с.
10. г.
11. ш.

133. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, передньязиковий; шумний, глухий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; африката; постійно м'який.
1. т. 2. с. 3. ц. 4. ч. 5. ж. 6. [j]. 7. п. 8. х. 9. к. 10. г. 11. ш.
134. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, передньязиковий; шумний, глухий, не утворює акустичної пари за ознакою дзвінкості – глухості; африката; постійно м'який.
1. т. 2. с. 3. ц. 4. ч. 5. ж. 6. ф. 7. [j]. 8. х. 9. к. 10. г. 11. ш.
135. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, задньязиковий; шумний, глухий, не утворює акустичної пари за ознакою дзвінкості – глухості; щілинний; постійно твердий.
1. т. 2. с. 3. ц. 4. ч. 5. ж. 6. ф. 7. п. 8. х. 9. к. 10. г. 11. ш.
136. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, задньязиковий; шумний, глухий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; проривний; постійно твердий.
1. т. 2. с. 3. ц. 4. ч. 5. ж. 6. ф. 7. п. 8. х. 9. к. 10. г. 11. ш.
137. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, задньязиковий; шумний, дзвінкий, утворює акустичну пару за ознакою дзвінкості – глухості; проривний; постійно твердий.
1. н. 2. х. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. з. 7. к. 8. м. 9. с. 10. г. 11. ш.
138. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, передньязиковий; сонорний; носовий; твердий, утворює акустичну пару за ознакою твердості – м'якості.
1. м. 2. в. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. з. 7. з. 8. н. 9. с. 10. л. 11. ш.
139. Укажіть старослов'янський звук, який відповідає такій характеристиці: приголосний; язовий, передньязиковий; сонорний; вібрант; твердий, утворює акустичну пару за ознакою твердості – м'якості.

1. м. 2. в. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. з. 7. з. 8. н. 9. с. 10. л. 11. ш.

140. У якій мові почав діяти закон відкритого складу?
1. У праїндоевропейській мові. 2. У праслов'янській мові. 3. У староукраїнській мові. 4. У старогрецькій мові. 5. У латинській мові.
6. У період балто-слов'янської мовної єдності. 7. У старослов'янській літературній мові.
141. Чи зберігався закон відкритого складу у старослов'янській мові 2 пол. IX ст.?
1. Так. 2. Ні.
142. Закон відкритого складу старослов'янська мова успадкувала від...
1. Праїндоевропейської мови-основи. 2. Старогрецької мови.
3. Латинської мови. 4. Праслов'янської мови. 5. Староукраїнської мови. 6. Балто-слов'янської мовної єдності.
143. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд декілька приголосних?
1. Так. 2. Ні.
144. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два дзвінких приголосних?
1. Так. 2. Ні.
145. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два дзвінких проривних приголосних?
1. Так. 2. Ні.
146. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два глухих приголосних?
1. Так. 2. Ні.
147. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два глухих щілинних приголосних?
1. Так. 2. Ні.
148. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два глухих проривних приголосних?
1. Так. 2. Ні.

149. Чи могло бути у старослов'янській мові в одному складі підряд два сонорних приголосних?
1. Так. 2. Ні.
150. Из-поміж поданих виберіть той приголосний, який мав найбільшу звучність.
1. м. 2. в. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. с. 7. з. 8. н. 9. б. 10. [j]. 11. г.
151. Из-поміж поданих виберіть той приголосний, який мав найбільшу звучність.
1. м. 2. в. 3. д. 4. л. 5. ж. 6. с. 7. з. 8. н. 9. б. 10. [j]. 11. г.
152. Из-поміж поданих виберіть той шумний приголосний, який мав найбільшу звучність.
1. м. 2. в. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. с. 7. з. 8. н. 9. б. 10. [j]. 11. г.
153. Из-поміж поданих виберіть той дзвінкий приголосний, який мав найбільшу звучність.
1. м. 2. в. 3. д. 4. р. 5. ж. 6. с. 7. з. 8. н. 9. б. 10. [j]. 11. г.
154. Из-поміж поданих груп приголосних виберіть ту, звуки якої характеризувалися найменшою звучністю.
1. Сонорні плавні р, л. 2. Сонорні носові м, н. 3. Дзвінки проривні.
4. Дзвінки щілинні. 5. Дзвінки афrikати. 6. Глухі проривні. 7. Глухі щілинні. 8. Глухі афrikати.
155. Из-поміж поданих груп приголосних виберіть ту, звуки якої характеризувалися найбільшою звучністю.
1. Сонорні плавні р, л. 2. Сонорні носові м, н. 3. Дзвінки проривні.
4. Дзвінки щілинні. 5. Дзвінки афrikати. 6. Глухі проривні. 7. Глухі щілинні. 8. Глухі афrikати.
156. Укажіть, які звуки у старослов'янській мові мали здатність організовувати склад.
1. Голосні звуки. 2. Звук [j]. 3. Усі сонорні приголосні. 4. Носові сонорні м, н. 5. Складні звуки ж'д', ш'т'. 6. Сонорні плавні р, л.
157. Чи можна стверджувати, що в старослов'янській мові склад міг закінчуватися тільки на голосний?
1. Так. 2. Ні.

158. Чи можна стверджувати, що в старослов'янській мові склади були тільки відкритими і закінчувалися або на голосні звуки, або на складотворчі плавні **р, л**?
1. Так. 2. Ні.
159. У який спосіб у старослов'янській писемності позначався складотворчий характер сонорних плавних **р, л**?
1. Перед складотворчими **р, л** писалися літери **ѣ** або **ь**. 2. Після складотворчих **р, л** писалися літери **ѣ** або **ь**. 3. Перед складотворчими **р, л** писалися літери **о** або **є**. 4. Використовувалися відповідні позначення з фонетичної транскрипції.
160. Чи можна стверджувати, що літери **ѣ** або **ь** після **р, л** завжди вказували на складотворчий характер сонорних плавних?
1. Так. 2. Ні.
161. За яких умов старослов'янські сполучення літер **ръ, лъ, рь, ль** між приголосними означали складотворчий характер сонорних плавних?
1. Якщо буквосполукам **ръ, лъ, рь, ль** відповідають українські (російські) сполучення [ро], [ло], [ре], [ле]. 2. Якщо буквосполукам **ръ, лъ, рь, ль** відповідають українські (російські) сполучення [ор], [ол], [ер], [ел]. 3. Якщо буквосполукам **ръ, лъ, рь, ль** відповідають українські (російські) сполучення [оро], [оло], [ере], [еле].
162. Яке звукове значення мали старослов'янські сполучення літер **ръ, лъ, рь, ль** між приголосними, якщо їм відповідають українські (російські) сполучення [ро], [ло], [ре], [ле]?
1. Нескладотворчий сонорний плавний + складотворчий редукований.
2. Складотворчий сонорний плавний.
163. Яке звукове значення мали старослов'янські сполучення літер **ръ, лъ, рь, ль** між приголосними, якщо їм відповідають українські (російські) сполучення [ор], [ол], [ер], [ел]?
1. Нескладотворчий сонорний плавний + складотворчий редукований.
2. Складотворчий сонорний плавний.
164. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі плавні сонорні **р, л**?

1. рѣжь. 2. вьргнѣти. 3. крѣшити. 4. зрьцало. 5. чрьпати.
6. грѣдыни. 7. крѣмъ. 8. мрѣзость. 9. чрьнило. 10. крѣвопролитіе.
165. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі плавні сонорні р, л?
1. мрѣзнѣти. 2. мѣтнини. 3. срьпъ. 4. твѣрдость. 5. длѣгота.
6. крѣха. 7. хытрьць. 8. пѣтъ. 9. крѣмъчии. 10. дрѣзость.
166. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі сонорні плавні р, л?
1. дрѣжава. 2. грѣтань. 3. трѣгъ. 4. грѣлица. 5. грѣмѣти. 6. рѣжь.
7. твѣрдыни. 8. крѣмъ. 9. орьлъ. 10. псалѣмъ.
167. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі сонорні плавні р, л?
1. жрьтва. 2. врьтѣпъ. 3. скрѣжтѣ. 4. дрѣжати. 5. дрѣжати.
6. трѣсть. 7. вѣна. 8. тѣкнѣти. 9. врьтѣти. 10. грѣмѣти.
168. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі сонорні плавні р, л?
1. брѣвно. 2. крѣчма. 3. трѣновыи. 4. мрѣтвость. 5. чрьта.
6. сѣврѣстьникъ. 7. стрѣмленик. 8. прѣвѣньць. 9. пѣкъ.
10. врьста.
169. У звуковій структурі котрих слів представлено складотворчі сонорні плавні р, л?
1. мрѣзнѣти. 2. напѣтити. 3. вѣненик. 4. сѣврьгнѣти.
5. крѣстити. 6. сѣврѣстьникъ. 7. стрѣмленик. 8. мрѣтвьць.
9. брѣвно. 10. крѣмити.
170. У котрих словах перший склад закінчується на приголосний?
1. длѣжънъ. 2. трѣвога. 3. врьтѣти. 4. грѣмѣти. 5. мѣва.
6. грѣсть. 7. мѣчати. 8. стѣпъ. 9. хѣмъ. 10. крѣвь.
171. У котрих словах перший склад закінчується на приголосний?
1. скрѣжтѣ. 2. мрѣцати. 3. зрьцало. 4. вѣха. 5. грѣмѣти. 6. рѣжь.
7. дрѣва. 8. крѣмъ. 9. орьлъ. 10. псалѣмъ.
172. У котрих словах перший склад закінчується на приголосний?

1. дръва. 2. слънце. 3. сръпъ. 4. твърдостъ. 5. длъгота. 6. кръха.
7. хытрьць. 8. мръзостъ. 9. кръмьчин. 10. дръзостъ.

173. У котрих словах перший склад закінчується на приголосний?
1. маънини. 2. плаънъ. 3. кръшити. 4. чръвь. 5. дръзати. 6. гръдыни.
  7. кръмъ. 8. врьгнжти. 9. чрънило. 10. кръвавын.
174. Укажіть звук, на який закінчуються перші склади наведених слів:
врьхъ, гръдостъ, пръстънь, сръпъ, жрьдь.
1. Голосний редукований. 2. Складотворчий плавний сонорний.
175. Укажіть звук, на який закінчуються перші склади наведених слів:
кръстъ, скръжътъ, дръжати, кръвь, дръва.
1. Голосний редукований. 2. Складотворчий плавний сонорний.
176. Укажіть звук, на який закінчуються перші склади наведених слів:
длъгъ, влъкъ, слънце, плаънъ, сръпъ.
1. Голосний редукований. 2. Складотворчий плавний сонорний.
177. Укажіть звук, на який закінчуються перші склади наведених слів:
сльза, плаътъ, плавати, влъха.
1. Голосний редукований. 2. Складотворчий плавний сонорний.
178. Укажіть звук, на який закінчуються перші склади наведених слів:
скръвь, гръдъ, кръма, гръстъ, кръмъ.
1. Голосний редукований. 2. Складотворчий плавний сонорний.
179. Чи позначали букви **ъ** та **ь** після **р** та **л** у наведених словах редуковані голосні звуки: **дръзостъ, врьста, дръжати, врьгнжти, влъхвъ?**
1. Так. 2. Ні.
180. Чи позначали букви **ъ** та **ь** після **р** та **л** у наведених словах редуковані голосні звуки: **съмрътъ, цръкъвь, чръвь, гръстъ, жрътва?**
1. Так. 2. Ні.
181. Чи позначали букви **ъ** та **ь** після **р** та **л** у наведених словах редуковані голосні звуки: **сльза, старьць, скръжътъ, плавати, влъха?**
1. Так. 2. Ні.

182. Чи позначали букви **ѣ** та **ѡ** після **р** та **л** у наведених словах редуковані голосні звуки: **пѣтъ, крѣстѣ, крѣвъ, вѣскрѣсѣ, дрѣва**?
1. Так. 2. Ні.
183. Яке звукове значення літер **ѣ** та **ѡ** після **р** та **л** у наведених словах: **врѣхѣ, тврѣдѣ, длѣгѣ, влѣкѣ, прѣстѣ**?
1. Вони означають редуковані голосні **ѣ** та **ѡ**. 2. Вони вказують на складотворчий характер сонорних плавних **р** та **л**.
184. Яке звукове значення літер **ѣ** та **ѡ** після **р** та **л** у наведених словах: **пѣтъ, крѣстѣ, крѣвъ, вѣскрѣсѣ, льстѣ**?
1. Вони означають редуковані голосні **ѣ** та **ѡ**. 2. Вони вказують на складотворчий характер сонорних плавних **р** та **л**.
185. Яке звукове значення літер **ѣ** та **ѡ** після **р** та **л** у наведених словах: **слѣза, дрѣжати, скрѣжѣтъ, пльвати, блѣха**?
1. Вони означають редуковані голосні **ѣ** та **ѡ**. 2. Вони вказують на складотворчий характер сонорних плавних **р** та **л**.
186. У котрій пам'ятці найбільш послідовно дотримано норми вживання редукованих після **р** та **л** ?
1. У Київських листках. 2. У Зографському євангелії. 3. У Збірникові Клоца. 4. В Остромировому євангелії. 5. В Ассеманієвому євангелії. 6. У Боянському євангелії.
187. Чим пояснити той факт, що у Зографському євангелії, де рідко трапляються помилки в уживанні редукованих, після **р** та **л** переписувач часто замінює **ѣ** на **ѡ** і навпаки?
1. Переписувач наслідував традиції старогрецького письма.
  2. Переписувач наслідував традиції староеврейського письма.
  3. Переписувач наслідував традиції латинського письма.
  4. Переписувач належав до молодшого покоління діячів старослов'янської писемності, а отже, не знав традицій найдавнішого її варіанта. 5. Літери **ѣ**, **ѡ** після **р** та **л** не означали жодного звука, а тільки вказували на складотворчий характер сонорних плавних.
188. Про що свідчать паралельні написання у Зографському євангелії: **длѣгѣ – длѣгѣ, влѣкѣ – влѣкѣ, слѣньце – слѣньце, скрѣвъ – скрѣвъ** ?

1. Переписувач наслідував традиції старогрецького письма.
  2. Переписувач наслідував традиції старосвєрейського письма.
  3. Переписувач наслідував традиції латинського письма.
  4. Переписувач належав до молодшого покоління діячів старослов'янської писемності, а отже, не знав традицій найдавнішого її варіанта.
  5. Літери **ѣ, ѥ** після **р** та **л** не означали жодного звука, а тільки вказували на складотворчий характер сонорних плавних.
189. Чи позначали букви **ѣ** та **ѥ** після **р** та **л** редуковані голосні, якщо в пам'ятках старослов'янської писемності XI ст., тобто після занепаду редукованих, на місці літер **ѣ** та **ѥ** знаходимо **о, є**?
1. Так. 2. Ні.
190. Чи вказували букви **ѣ** та **ѥ** після **р** та **л** на складотворчий характер сонорних плавних, якщо в пам'ятках старослов'янської писемності XI ст., тобто після занепаду редукованих, на місці літер **ѣ** та **ѥ** знаходимо **о, є**?
1. Так. 2. Ні.
191. Чи у словах типу **плѣтъь, крѣстѣь** букви **ѣ, ѥ** після **р, л** позначали складотворчість плавних сонорних, якщо після занепаду редукованих з'явилися написання **плоть, крестъ**?
1. Так. 2. Ні.
192. Оскільки букви **ѣ, ѥ** після **р, л** у словах типу **длѣгѣь, влѣкѣь, скрѣвьь, зрѣно** позначали складотворчий характер плавних, то чи було можливе після занепаду редукованих написання букв **о, є** на місці літер **ѣ, ѥ** (**длогѣь, влокѣь, скровьь, зрѣно**)?
1. Так. 2. Ні.
193. Якщо букви **ѣ** та **ѥ** після **р** та **л** указували на складотворчий характер плавних сонорних, то чи можна в пам'ятках старослов'янської писемності XI ст., тобто після занепаду редукованих, на місці літер **ѣ** та **ѥ** знайти **о, є**?
1. Так. 2. Ні.
194. У яких сучасних слов'янських мовах зберігаються складотворчі сонорні плавні?
1. В українській. 2. У білоруській. 3. У чеській. 4. У російській. 5. У сербській. 6. У словенській. 7. У словацькій. 8. У польській.

195. Які сучасні слов'янські мови найбільш послідовно зберігають давні відмінності між сполученнями сонорних плавних із редукованими залежно від їхнього походження?
1. Усі східнослов'янські мови.
  2. Тільки російська мова.
  3. Тільки польська і чеська мови.
  4. Тільки українська і російська мови.
  5. Тільки українська та польська мови.
  6. Тільки болгарська та російська мови.
  7. Тільки болгарська та словенська мови.
  8. Тільки болгарська, словацька та словенська мови.
196. Чи мали кінцевий редукований **ъ** старослов'янські проклітики (прийменники і префікси) на **-з**?
1. Так.
  2. Ні.
197. Чи суперечить звукова структура слів **възвратити, избивати, низвести, безводьнъ, избрати, низлагати** закону відкритого складу та тенденції наростання звучності у складі?
1. Так.
  2. Ні.
198. Чи суперечить звукова структура слів **беспечалик, ископати, испытати, расточити** закону відкритого складу та тенденції наростання звучності у складі?
1. Так.
  2. Ні.
199. З'ясуйте, на який звук закінчуються перші склади наведених старослов'янських слів із префіксами: **развити, възвратити, избивати, низвести, безводьнъ, избрати, низлагати**.
1. На голосний.
  2. На щілинний приголосний **-з**.
200. З'ясуйте, на який звук закінчуються перші склади наведених старослов'янських слів із префіксами: **въсклицаник, бесплътнъ, ископати, испытати**.
1. На голосний.
  2. На щілинний приголосний **-с**.
201. Який варіант складоподілу у старослов'янській мові правильний?
1. **раз-вити, въз-вратити, из-бивати, низ-вести, без-водьнъ, избрати, низ-лагати.**
  2. **ра-звити, въз-звратити, и-збивати, ни-звести, бе-зводьнъ, и-збрати, ни-злагати.**
202. Звукова структура котрих слів на межі префіса і кореня відбиває тільки наслідки асиміляції за глухістю?

1. вѣсходити. 2. раширити. 3. иштисити. 4. исправленік. 5. вестраха. 6. иждити. 7. вѣсходѣ. 8. иштѣзнжити. 9. расхытити. 10. вѣсклицаник.
203. Звукова структура котрих слів відбиває наслідки асимілятивних змін, пов'язаних із тенденцією наростання звучності?
1. страмѣ. 2. вѣзрасти. 3. иштисити. 4. бездразоума. 5. вѣзрыдати. 6. раздроушити. 7. безаконьникѣ. 8. раздрѣшити. 9. вѣзрастѣ. 10. расхытити.
204. Звукова структура котрих слів відбиває дію старослов'янської тенденції до уникання різкого наростання звучності у складі?
1. безаконік. 2. расждити. 3. бездразоума. 4. бежизньнѣ. 5. вѣзрыдати. 6. раздроушити. 7. страмѣ. 8. раздрѣшити. 9. вѣзрастѣ.
205. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися тільки з давніх монофтонгів.
1. *o (ѡ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ѣ). 4. *ь (ь). 5. *e (є). 6. *i (и). 7. *e (ѣ). 8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *и (оу).
206. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися з давніх довгих монофтонгів.
1. *o (ѡ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ѣ). 4. *ь (ь). 5. *e (є). 6. *i (и). 7. *e (ѣ). 8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *и (оу).
207. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися тільки з давніх довгих монофтонгів.
1. *o (ѡ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ѣ). 4. *ь (ь). 5. *e (є). 6. *i (и). 7. *e (ѣ). 8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *и (оу).
208. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися з давніх коротких монофтонгів.
1. *o (ѡ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ѣ). 4. *ь (ь). 5. *e (є). 6. *i (и). 7. *e (ѣ). 8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *и (оу).
209. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися тільки з давніх дифтонгів.

1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
210. Укажіть слов'янські голосні, що розвинулися і з дифтонгів, і з монофонгів.
1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
211. Укажіть слов'янські голосні дифтонгоїдного походження.
1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
212. Укажіть, котрі слов'янські голосні постали незалежно від дії закону відкритого складу.
1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
213. Укажіть, котрі слов'янські голосні постали у зв'язку з дією закону відкритого складу.
1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
214. Укажіть, котрі слов'янські голосні постали внаслідок дії закону, за яким давні монофтонги втрачали протиставлення за часокількістю і змінювали свою якість.
1. *q (ǰ). 2. *y (ы). 3. *ъ (ъ). 4. *ь (ь). 5. *e (е). 6. *i (и). 7. *ę (ѧ).
8. *ě (ѣ). 9. *o (о). 10. *a (а). 11. *u (у).
215. У зв'язку з дією яких фонетичних законів постали слов'янські голосні *y (ы), *ъ (ъ)?
1. Закону делябілізації. 2. Закону відкритого складу. 3. Закону, за яким давні голосні втрачали протиставлення за часокількістю і змінювали свою якість. 4. Закону Бодуена де Куртене.
216. Яким фонетичним законом у праслов'янській мові зумовлена була монофтонгізація дифтонгів та дифтонгоїдів із другим компонентом *m, *n?

1. Законом делябілізаціі. 2. Законом відкритому складу. 3. Законом, за яким давні голосні втрачали протиставлення за часокількістю і змінювали свою якість. 4. Законом Бодуена де Куртене.
217. Яким фонетичним законом у праслов'янській мові зумовлений був розвиток усіх праїндоевропейських монофтонгів?
1. Законом відкритого складу. 2. Законом, за яким голосні втрачали протиставлення за часокількістю і змінювали свою якість. 3. Законом Бодуена де Куртене. 4. Законом делябілізаціі.
218. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгів і дифтонгоїдів у позиції перед голосним?
1. Так. 2. Ні.
219. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгів і дифтонгоїдів у позиції перед приголосним?
1. Так. 2. Ні.
220. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів у позиції перед голосним?
1. Так. 2. Ні.
221. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів у позиції перед приголосним?
1. Так. 2. Ні.
222. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів із другим компонентом **m*, **n* у позиції перед приголосним?
1. Так. 2. Ні.
223. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів із другим компонентом **m*, **n* у позиції перед голосним?
1. Так. 2. Ні.
224. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлeksi праїндоевропейських дифтонгоїдів з другим компонентом **m*, **n*?
1. срамъ. 2. дышати. 3. проклинати. 4. звонъ. 5. іма. 6. страна. 7. жати. 8. коузница.

225. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоєвропейських дифтонгоїдів з другим компонентом *m, *n?
1. мѣва.
  2. десѣть.
  3. зажимати.
  4. чѣдо.
  5. слама.
  6. начинати.
  7. доушити.
  8. мръзнѣти.
226. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоєвропейських дифтонгоїдів з другим компонентом *m, *n?
1. дышати.
  2. пѣнасъ.
  3. вранити.
  4. приѣти.
  5. боудити.
  6. мразъ.
  7. мѣкнѣти.
  8. срамити.
227. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоєвропейських дифтонгоїдів з другим компонентом *m, *n?
1. зѣвъ.
  2. доухъ.
  3. хранити.
  4. мѣтити.
  5. коупити.
  6. засыхати.
  7. памѣть.
  8. поминати.
228. Ураховуючи типову і нетипову рефлексію давніх монофтонгів, дифтонгів і дифтонгоїдів, укажіть, котрі схеми правильні.
1. ѣ < *ē, *a_i, *o_i.
  2. ѧ < *ō, *ā, *ē.
  3. оу < *ū, *a_u, *o_u, *e_u.
  4. и < *ī, *e_i.
  5. ж < *on (*om), *an (*am), *in (*im).
  6. ѧ < *en (*em), *in (*im).
229. Ураховуючи типову і нетипову рефлексію давніх монофтонгів, дифтонгів і дифтонгоїдів, укажіть, котрі схеми правильні.
1. ѧ < *em (*en), *eu (*e_i).
  2. и < *e_i, *ī.
  3. ы < *ū, *a_u, *o_u, *e_u.
  4. ѣ < *a_i, *e_i, *o_i, *ē.
  5. оу < *ū, *a_u.
  6. ж < *on (*om), *in (*im).
230. Ураховуючи типову і нетипову рефлексію давніх монофтонгів, дифтонгів і дифтонгоїдів, укажіть, котрі схеми правильні.
1. о < *ō, *ō, *ā.
  2. и < *ī, *e_i, *e_u.
  3. ѣ < *ū, *ū.
  4. ѣ < *ē, *a_i, *e_i.
  5. оу < *ū, *a_u, *o_u, *e_u.
  6. ж < *on (*om), *an (*am), *in (*im).
231. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів із другим компонентом *r, *l у позиції перед приголосним?
1. Так.
  2. Ні.
232. Чи однаковим шляхом відбувався розвиток усіх дифтонгоїдів із другим компонентом *r, *l у позиції перед голосним?
1. Так.
  2. Ні.

233. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **or, *ol, *er, *el* у середині слова перед приголосним?
1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
234. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **or, *ol, *er, *el* у середині слова перед голосним?
1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
235. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **or, *ol, *er, *el* у середині слова перед голосним стадію метатези?
1. Так. 2. Ні.
236. Чи в усіх слов'янських мовах розвиток дифтонгоїдів **or, *ol, *er, *el* у середині слова перед приголосним завершився стадією метатези?
1. Так. 2. Ні.
237. Чи в усіх слов'янських мовах розвиток дифтонгоїдів **or, *ol, *er, *el* у середині слова перед приголосним передбачав стадію метатези?
1. Так. 2. Ні.
238. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **or, *ol* на початку слова перед голосним стадію метатези?
1. Так. 2. Ні.
239. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **or, *ol* на початку слова перед приголосним стадію метатези?
1. Так. 2. Ні.
240. Чи в усіх слов'янських мовах розвиток дифтонгоїдів **or, *ol* на початку слова перед приголосним передбачав стадію метатези?
1. Так. 2. Ні.
241. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **or, *ol* на початку слова перед приголосним?

1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
242. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **or*, **ol* на початку слова перед голосним?
1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
243. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед приголосним?
1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
244. Яким шляхом відбувався розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед голосним?
1. Монофтонгізація. 2. Поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного. 3. Метатеза. 4. Розклад. 5. Поступове скорочення сонорного компонента.
245. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед приголосним поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного?
1. Так. 2. Ні.
246. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед голосним поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного?
1. Так. 2. Ні.
247. Чи передбачав розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед приголосним метатезу?
1. Так. 2. Ні.
248. Чи в усіх слов'янських мовах розвиток дифтонгоїдів **br*, **bl*, **br*, **bl* у середині слова перед приголосним передбачав поступове скорочення голосного компонента та розвиток складотворчої властивості сонорного?
1. Так. 2. Ні.

249. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ōr, *ōl, *ēr, *ēl*?
1. красѣа. 2. прѣстѣ. 3. дрѣжати. 4. маѣва. 5. влѣкъ. 6. чрѣвь.
  7. чрѣво. 8. дрѣжати.
250. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ōr, *ōl, *ēr, *ēl*?
1. чрѣда. 2. клада. 3. грахѣ. 4. влѣна. 5. грѣстѣ. 6. жрѣдь. 7. слама.
  8. владѣти.
251. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ūr, *ūl, *īr, *īl*?
1. прасѣ. 2. врѣва. 3. влѣкъ. 4. влѣхѣ. 5. влато. 6. крава. 7. гладѣ.
  8. врѣма.
252. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ūr, *ūl, *īr, *īl*?
1. крѣма. 2. врѣста. 3. жрѣтва. 4. заклаати. 5. вранѣ. 6. чрѣпати.
  7. млатѣ. 8. храмѣ.
253. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ūr, *ūl, *īr, *īl*?
1. тврѣдь. 2. властѣ. 3. црѣкъвь. 4. прѣстѣнь. 5. слѣньце. 6. злато.
  7. сладѣкъ. 8. вранѣ.
254. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває рефлекси праіндоевропейських дифтонгоїдів **ūr, *ūl, *īr, *īl*?
1. рало. 2. грѣстѣ. 3. врѣтъпѣ. 4. лакомѣ. 5. дрѣзостѣ. 6. равѣнь.
  7. рабѣ. 8. срѣда.
255. Відповідно до котрих праслов'янських архетипів на старослов'янському ґрунті постали структури зі складотворчими плавними ρ, л?
1. *čerda. 2. *gorxъ. 3. *kolda. 4. *čьrvъ. 5. *sъkortjĭ. 6. *volstъ.
  7. *pъrstъ. 8. *červo.
256. Відповідно до котрих праслов'янських архетипів на старослов'янському ґрунті постали структури зі складотворчими плавними ρ, л?

1. *gьrdlo. 2. *ormo. 3. *olkomъ. 4. *тъlstja. 5. *kolti. 6. *skъrbь.
7. *gьrdь. 8. *soldъkъ.

257. Відповідно до котрих праслов'янських архетипів на старослов'янському ґрунті постали структури зі звукосполуками **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. *vornь. 2. *porse. 3. *kъrmь. 4. *тъlva. 5. *mertь. 6. *berme. 7. *zьltь.
8. *gьrdlo.

258. Відповідно до котрих праслов'янських архетипів на старослов'янському ґрунті постали структури зі звукосполуками **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. *zьrno. 2. *morъ. 3. *korsta. 4. *skъrbь. 5. *berь. 6. *orvьnь. 7. *pъrvь.
8. *volděti.

259. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури зі звукосполуками **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. Середина. 2. Кормити. 3. Перстень. 4. Соромити. 5. Мертвий.
6. Вертіти. 7. Жертва. 8. Терновий.

260. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури зі звукосполуками **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. Городити. 2. Заколотити. 3. Жердина. 4. Веретено. 5. Дерзати.
6. Гординя. 7. Борошно. 8. Верста.

261. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури зі складотворчими **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. Молодіти. 2. Порося. 3. Дзеркало. 4. Норов. 5. Мерзнути. 6. Береза.
7. Берегти. 8. Твердиня.

262. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури зі складотворчими **pa, la, рѣ, лѣ**?

1. Перстень. 2. Гординя. 3. Держава. 4. Серп. 5. Волхв. 6. Гортань.
7. Долото. 8. Вертеп.

263. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували структури зі складотворчими **p, l**?

1. Середина. 2. Кормити. 3. Перстень. 4. Соромити. 5. Мертвий.
6. Вертіти. 7. Жертва. 8. Терновий.

264. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували стируктури зі складотворчими *р, л*?
1. *Городити*. 2. *Заколотити*. 3. *Жердина*. 4. *Веретено*. 5. *Дерзати*.
  6. *Гординя*. 7. *Борошно*. 8. *Верста*.
265. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували стируктури зі складотворчими *р, л*?
1. *Молодіти*. 2. *Порося*. 3. *Дзеркало*. 4. *Норов*. 5. *Мерзнути*. 6. *Береза*.
  7. *Берегти*. 8. *Твердиня*.
266. Відповідно до котрих українських слів у старослов'янській мові існували стируктури зі складотворчими *р, л*?
1. *Перстень*. 2. *Гординя*. 3. *Держава*. 4. *Серп*. 5. *Волхв*. 6. *Гортань*.
  7. *Долото*. 8. *Вертеп*.
267. Чим ускладнене давнє якісне чергування **ě - *ǫ* перед *ц, *т, *п*?
1. Дією закону відкритого складу. 2. Дією закону делябіалізації.
  3. Наслідками перехідних палаталізацій.
268. Чим зумовлене чергування монофтонгів зі звукосполученнями типу «голосний + приголосний» у другому та третьому рядах чергування голосних?
1. Дією закону відкритого складу. 2. Дією закону делябіалізації.
  3. Наслідками перехідних палаталізацій.
269. Яке чергування характеризувалося зміною якості голосного звука при збереженні його тривалості?
1. Якісне. 2. Кількісне. 3. Якісно-кількісне.
270. Яке чергування характеризувалося зміною тривалості голосного звука при збереженні його якості?
1. Якісне. 2. Кількісне. 3. Якісно-кількісне.
271. Яке чергування характеризувалося зміною якості і тривалості голосного звука?
1. Якісне. 2. Кількісне. 3. Якісно-кількісне.
272. Укажіть випадки кількісних чергувань голосних у межах 1 ряду.
1. *о – а*. 2. *о – є*. 3. *і – ъ*. 4. *ь – ѣ*. 5. *и – ѣ*. 6. *а – ѣ*.
273. Укажіть випадки якісних чергувань голосних у межах 2 ряду.

1. **єв** – **ьв**. 2. **ов** – **ѣ**. 3. **ов** – **ыв**. 4. **ѣв** – **ыв**. 5. **оу** – **ѣ**. 6. **оу** – **ы**.

274. Укажіть випадки якісних чергувань голосних у межах 1 ряду.

1. **и** – **о**. 2. **и** – **ѣ**. 3. **є** – **ь**. 4. **а** – **ѣ**. 5. **ь** – **ѣ**. 6. **а** – **ь**.

275. Укажіть випадки кількісних чергувань голосних у межах 2 ряду.

1. **оу** – **ѣ**. 2. **ѣ** – **ы**. 3. **ыв** – **ѣ**. 4. **ѣв** – **ы**. 5. **оу** – **ыв**. 6. **ов** – **ѣв**.

276. Укажіть голосні, що в першому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.

1. *ě. 2. *ěц. 3. *ѣп. 4. *ѣт. 5. *ѣ. 6. *ѣт. 7. *ѣ. 8. *ѣ. 9. *ѣ. 10. *йц*.

277. Укажіть голосні, що в першому ряді чергування представляли ступінь подовження.

1. *ѣт. 2. *ѣ. 3. *ѣт. 4. *ѣц. 5. *ѣц. 6. *ѣт. 7. *ѣ. 8. *ѣ. 9. *ѣ. 10. *ѣ*.

278. Укажіть голосні, що в першому ряді чергування представляли ступінь подовження редукції.

1. *ѣ. 2. *ѣ. 3. *ѣт. 4. *ѣц. 5. *ѣ. 6. *ѣ. 7. *ѣ. 8. *ѣ. 9. *ѣп. 10. *ѣ.

279. Укажіть голосні, що в першому ряді чергування представляли ступінь редукції.

1. *ѣ. 2. *ѣ. 3. *ѣт. 4. *ѣц. 5. *ѣ. 6. *ѣ. 7. *ѣ. 8. *ѣ. 9. *ѣп. 10. *ѣ.

280. Укажіть голосні, що в другому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.

1. *ѣт. 2. *ѣ. 3. *ѣп. 4. *ѣц. 5. *ѣц. 6. *ѣц. 7. *ѣц. 8. *ѣ. 9. *ѣ. 10. *ѣп.

281. Укажіть голосні, що в другому ряді чергування представляли ступінь подовження.

1. *ѣ. 2. *ѣт. 3. *ѣц. 4. *ѣц. 5. *ѣт. 6. *ѣ. 7. *ѣ. 8. *ѣ. 9. *ѣп. 10. *ѣ.

282. Укажіть голосні, що в другому ряді чергування представляли ступінь подовження редукції.

1. *ѣ. 2. *ѣп. 3. *ѣт. 4. *ѣт. 5. *ѣц. 6. *ѣ. 7. *ѣц. 8. *ѣ. 9. *ѣт. 10. *ѣ.

283. Укажіть голосні, що в другому ряді чергування представляли ступінь редукції.

1. *ѣ. 2. *ѣп. 3. *ѣт. 4. *ѣт. 5. *ѣц. 6. *ѣ. 7. *ѣц. 8. *ѣ. 9. *ѣт. 10. *ѣ.

284. Укажіть голосні, що в третьому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.
1. *ѣт. 2. *ѡ. 3. *ѡп. 4. *ѣц. 5. *ѡц. 6. *ѣц. 7. *ѡт. 8. *ѣ. 9. *ѣп. 10. *ѣп.
285. Укажіть голосні, що в третьому ряді чергування представляли ступінь подовження редуції.
1. *ї. 2. *їп. 3. *їт. 4. *їт. 5. *їц. 6. *ѡ. 7. *їц. 8. *ї. 9. *їт. 10. *їп.
286. Укажіть голосні, що в третьому ряді чергування представляли ступінь редуції.
1. *їп. 2. *їп. 3. *їт. 4. *їт. 5. *їп. 6. *ѡ. 7. *їц. 8. *ї. 9. *їт. 10. *ї.
287. Укажіть голосні, що представляли повний (сильний) ступінь чергування.
1. *ѣц. 2. *ѡ. 3. *ѣ. 4. *їп. 5. *ѡп. 6. *ѡц. 7. *їт. 8. *ѣ. 9. *їт. 10. *ї.
288. Укажіть голосні, що представляли ступінь подовження.
1. *ѡц. 2. *їц. 3. *їт. 4. *ѡ. 5. *їт. 6. *ї. 7. *ї. 8. *ѣт. 9. *ї. 10. *ѣ.
289. Укажіть голосні, що представляли ступінь редуції.
1. *їп. 2. *ѣ. 3. *їп. 4. *ѡп. 5. *ѡц. 6. *їц. 7. *ї. 8. *ї. 9. *ї. 10. *їт.
290. Укажіть голосні, що представляли ступінь подовження редуції.
1. *їт. 2. *ї. 3. *ї. 4. *їт. 5. *їц. 6. *ї. 7. *ї. 8. *ї. 9. *їп. 10. *ѡп.
291. Укажіть звуки, що в першому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.
1. *є*. 2. *єв*. 3. *он*. 4. *им*. 5. *о*. 6. *єм*. 7. *а*. 8. *ь*. 9. *и*. 10. *ѣв*.
292. Укажіть звуки, що в першому ряді чергування представляли ступінь подовження.
1. *им*. 2. *ы*. 3. *ьв*. 4. *ав*. 5. *ыв*. 6. *єм*. 7. *а*. 8. *ь*. 9. *и*. 10. *ѣ*.
293. Укажіть звуки, що в першому ряді чергування представляли ступінь подовження редуції.
1. *а*. 2. *и*. 3. *им*. 4. *ав*. 5. *ы*. 6. *ѣ*. 7. *ь*. 8. *ѣ*. 9. *ѣн*. 10. *а*.
294. Укажіть звуки, що в першому ряді чергування представляли ступінь редуції.
1. *а*. 2. *и*. 3. *им*. 4. *ав*. 5. *ы*. 6. *ѣ*. 7. *ь*. 8. *ѣ*. 9. *ѣн*. 10. *а*.

295. Укажіть звуки, що в другому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.
1. єм. 2. оу. 3. он. 4. єв. 5. ав. 6. ъв. 7. ов. 8. ъ. 9. є. 10. ън.
296. Укажіть звуки, що в другому ряді чергування представляли ступінь подовження.
1. ъ. 2. им. 3. ав. 4. ыв. 5. ьв. 6. а. 7. и. 8. ы. 9. ън. 10. ж.
297. Укажіть звуки, що в другому ряді чергування представляли ступінь подовження редукції.
1. ь. 2. ьв. 3. ьм. 4. ъм. 5. ъв. 6. о. 7. ыв. 8. ы. 9. им. 10. и.
298. Укажіть звуки, що в другому ряді чергування представляли ступінь редукції.
1. ь. 2. ьв. 3. ьм. 4. ъм. 5. ъв. 6. о. 7. ыв. 8. ы. 9. им. 10. и.
299. Укажіть звуки, що в третьому ряді чергування представляли сильний (повний) ступінь.
1. єм. 2. а. 3. он. 4. єв. 5. ав. 6. ъв. 7. ом. 8. ж. 9. єн. 10. ън.
300. Укажіть звуки, що в третьому ряді чергування представляли ступінь подовження редукції.
1. ь. 2. ьв. 3. ьм. 4. ъм. 5. ъв. 6. а. 7. ыв. 8. ы. 9. им. 10. ин.
301. Укажіть звуки, що в третьому ряді чергування представляли ступінь редукції.
1. ин. 2. ьн. 3. ьм. 4. ъм. 5. ън. 6. о. 7. ыв. 8. ы. 9. им. 10. и.
302. Укажіть звуки, що представляли повний (сильний) ступінь чергування.
1. єв. 2. о. 3. ъ. 4. ьв. 5. он. 6. ав. 7. им. 8. є. 9. ъм. 10. ы.
303. Укажіть звуки, що представляли ступінь подовження.
1. ав. 2. ыв. 3. ъм. 4. а. 5. им. 6. и. 7. ы. 8. єм. 9. ж. 10. ъ.
304. Укажіть звуки, що представляли ступінь редукції.
1. ин. 2. ьв. 3. ьн. 4. он. 5. ав. 6. ъв. 7. ъ. 8. ы. 9. ь. 10. ъм.
305. Укажіть звуки, що представляли ступінь подовження редукції.
1. им. 2. ь. 3. ы. 4. ъм. 5. ыв. 6. ж. 7. ъ. 8. и. 9. ин. 10. ъ.

306. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних першого ряду?
1. наджти – надъменъ. 2. проклінати – клатва. 3. деретъ – дьрати. 4. бѣдѣти – боудити. 5. оунывати – навь. 6. теплъ – топиги. 7. ковати – коузница. 8. точити – притѣкати.
307. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних першого ряду?
1. дыханик – доуша. 2. кровъ – съкръвенъ. 3. поминати – помьнѣ. 4. слово – слава. 5. вѣньзати – пронизати. 6. зьрѣти – вѣзоръ. 7. коснѣти сѧ – касати сѧ. 8. глѣхнѣти – глаушити.
308. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних другого ряду?
1. съкроушити – крѣшка. 2. вльснѣти – влискати. 3. забыти – забъвенъ. 4. бѣдѣти – боудити. 5. съхнѣти – соушити. 6. плавати – пловьць. 7. памать – поминати. 8. събрьати – оуборъ.
309. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних другого ряду?
1. матѣжъ – сѣмѣта. 2. дышати – доухъ. 3. зъвати – съзывати. 4. грѣжити – глѣзнѣти. 5. соушити – засыхати. 6. оунывати – навь. 7. оучити – привыкати. 8. тѣгнѣти – тѣгын.
310. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних третього ряду?
1. вѣзати – ѣзы. 2. рекѣ – нарицати. 3. засыхати – съхнѣти. 4. запрагати – сѣпрѣгъ. 5. велѣти – волѧ. 6. вльснѣти – влискати. 7. проклінати – прокънѣ. 8. оуморити – оумьретъ.
311. У корневих морфемах котрих слів представлено чергування голосних третього ряду?
1. вѣзимати – вѣзьмѣ. 2. распѣти – распинати. 3. жѣдати – ожити. 4. годъ – жѣдати. 5. точити – притѣкати. 6. крыти – кровъ. 7. начинати – начьнѣ. 8. грѣжити – глѣзнѣти.
312. Які звуки були представлені в системі прайндоевропейського консонантизму найдавнішої доби?
1. *g^{uh}. 2. *k'. 3. *x. 4. *j. 5. *š'. 6. *s.

313. Які звуки були відсутні в системі праїндоевропейського консонантизму найдавнішої доби?
1. *v. 2. *k'. 3. *ž'. 4. *g^u. 5. *j. 6. *dz'.
314. Які звуки були представлені в системі праїндоевропейського консонантизму найдавнішої доби?
1. *č'. 2. *x. 3. *s. 4. *g^{uh}. 5. *r. 6. *v.
315. Які звуки були відсутні в системі праїндоевропейського консонантизму найдавнішої доби?
1. *v. 2. *b^h. 3. *š't'. 4. *k^u. 5. *r'. 6. *ž'.
316. Із якими праїндоевропейськими звуками пов'язане походження праслов'янського щілинного консонанта *x?
1. *k^h. 2. *k. 3. *s. 4. *k'. 5. *g^h. 6. *g^{uh}.
317. Із якими праїндоевропейськими звуками пов'язане походження праслов'янського щілинного консонанта *s?
1. *z. 2. *k. 3. *s. 4. *k'. 5. *g^h. 6. *g'.
318. Із якими праїндоевропейськими звуками пов'язане походження праслов'янського щілинного консонанта *z.
1. *z. 2. *g'. 3. *s. 4. *k'. 5. *g^h. 6. *g^{uh}.
319. Котрі складотворчі сонорні приголосні успадкувала праслов'янська мова від праїндоевропейської?
1. Усі. 2. Лише носові *m, *n. 3. Лише плавні *r, *l. 4. Не успадкувала жодного.
320. Розвиток котрих праїндоевропейських консонантів супроводжувався появою перед ними додаткових голосних призвуків, що згодом вокалізувалися в *ї, *й?
1. Усіх складотворчих сонорних. 2. Лише складотворчих носових *m, *n. 3. Лише складотворчих плавних *r, *l. 4. Проривних придихових. 5. Проривних лабіалізованих. 6. Щілинних *s, *z.
321. Які м'які консонанти успадкувала праслов'янська мова від праїндоевропейської?

1. Жодного: всі слов'янські м'які консонанти виникли вже на ґрунті праслов'янської мови. 2. Лише задньоязикові *g', *k'. 3. Усі м'які, крім задньоязикових *g', *k'. 4. Лише м'які сонорні. 5. Лише *j.
322. Укажіть праслов'янські приголосні, поява яких зумовлена законом складового сингармонізму.
1. Лише складотворчі сонорні *r, *l. 2. Лише м'які шиплячі. 3. Лише м'які шиплячі та м'які свистячі. 4. Усі м'які. 5. Усі проривні. 6. Лише щілинні *x, *v та *j.
323. Укажіть старослов'янські приголосні, поява яких зумовлена перехідною йотовою палаталізацією.
1. Лише м'які шиплячі та сполуки **вл', пл', вл', мл'**. 2. Лише м'які шиплячі та м'які свистячі. 3. Лише м'які шиплячі. 4. Усі м'які. 5. Лише складні **шт', жд'**. 6. Лише сполуки **вл', пл', вл', мл'** та складні **шт', жд'**.
324. Укажіть старослов'янські приголосні, поява яких зумовлена перехідною йотовою палаталізацією.
1. Лише сполуки **вл', пл', вл', мл'** та складні **шт', жд'**. 2. Лише м'які шиплячі. 3. Лише м'які шиплячі та м'які свистячі. 4. Усі м'які. 5. Лише складні **шт', жд'**. 6. Лише м'які шиплячі та сполуки **вл', пл', вл', мл'**.
325. Укажіть старослов'янські приголосні, поява яких зумовлена неперехідною йотовою палаталізацією.
1. Лише м'які шиплячі та сполуки **вл', пл', вл', мл'**. 2. Лише м'які шиплячі та м'які свистячі. 3. Лише м'які шиплячі. 4. Лише сонорні **н', р', л'**. 5. Лише складні **шт', жд'**. 6. Лише сполуки **вл', пл', вл', мл'** та складні **шт', жд'**.
326. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки першого перехідного пом'якшення задньоязикових?
1. **начинати**. 2. **чрьнѣ**. 3. **оґноша**. 4. **кѣназь**. 5. **чадо**. 6. **жалость**. 7. **чьсть**. 8. **чрѣво**.
327. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки першого перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. жрътва. 2. жльть. 3. соуша. 4. часъ. 5. крьштеник. 6. чесати.
7. свѣштя. 8. жадати.

328. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки першого перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. грѣшьница. 2. стража. 3. скрижаль. 4. оужасъ. 5. чръта.
6. тльштя. 7. жрѣвьць. 8. тьштя.

329. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки другого перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. жалити. 2. стьза. 3. ѡза. 4. зѣло. 5. цѣсарь. 6. скълазь.
7. жльть. 8. цѣль.

330. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки другого перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. мѣсаць. 2. зрьцало. 3. сѣкровиште. 4. винопицца. 5. пѣтицца.
6. сапозн. 7. польза. 8. пьшеницца.

331. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки другого перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. пастоушьскъ. 2. грѣси. 3. жрѣвьць. 4. кѣниси. 5. вѣньць.
6. срьдьце. 7. дѣвица. 8. звѣзда.

332. Звукова структура котрих слів включає ѣ або и дифтонгічного походження?

1. жрѣвьць. 2. сапозн. 3. брѣгъ. 4. сръда. 5. звѣзда. 6. млѣко.
7. зѣло. 8. чловѣци. 9. жениси. 10. цѣль.

333. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки третього перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. овьца. 2. четыре. 3. чрънь. 4. пѣназь. 5. цѣна. 6. жадати.
7. оубница. 8. цвѣтъ.

334. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки третього перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. грѣшьница. 2. млъчати. 3. мръцати. 4. кладазь. 5. звѣзда.
6. лице. 7. нарицати. 8. нжда.

335. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки третього перехідного пом'якшення задньоязикових?

1. **лице**. 2. **гражданинъ**. 3. **творць**. 4. **помози**. 5. **десница**. 6. **лицедѣи**. 7. **попърнште**. 8. **слъньце**.
336. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *йотової* палаталізації?
  1. **пѣта**. 2. **чрѣво**. 3. **горьница**. 4. **агньць**. 5. **тѣштѣ**. 6. **чрвь**. 7. **сѣча**. 8. **дъждь**. 9. **девать**. 10. **сажда**.
337. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *йотової* палаталізації?
  1. **нѣжда**. 2. **зѣвнѣти**. 3. **оубница**. 4. **мѣсѣць**. 5. **плаштѣ**. 6. **чрѣта**. 7. **свѣштѣ**. 8. **десаць**. 9. **тѣштѣ**. 10. **тѣштѣ**.
338. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *йотової* палаталізації?
  1. **клажда**. 2. **жилиште**. 3. **жрѣвни**. 4. **валыи**. 5. **вѣпль**. 6. **лѣжа**. 7. **капла**. 8. **одежда**. 9. **госпожда**. 10. **рѣжѣ**.
339. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *йотової* палаталізації?
  1. **гражданинъ**. 2. **тѣтѣва**. 3. **копачь**. 4. **сѣбель**. 5. **паматъ**. 6. **дрьмѣж**. 7. **пѣшеница**. 8. **пишѣж**. 9. **ванѣти**. 10. **рѣбатъ**.
340. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *неперехідних* палаталізацій?
  1. **поле**. 2. **чело**. 3. **погоубѣж**. 4. **сестра**. 5. **воура**. 6. **медвѣдь**. 7. **горѣти**. 8. **томѣж**.
341. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *неперехідних* палаталізацій?
  1. **море**. 2. **чадъ**. 3. **лице**. 4. **капла**. 5. **дѣти**. 6. **сѣпѣж**. 7. **сѣѣна**. 8. **рѣка**.
342. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *неперехідних* палаталізацій?
  1. **тѣло**. 2. **длань**. 3. **власть**. 4. **вратарь**. 5. **приазнь**. 6. **хѣждѣж**. 7. **дышѣж**. 8. **висѣти**.
343. Звукова структура котрих старослов'янських слів відбиває наслідки *неперехідних* палаталізацій?

1. сыплѣж. 2. дѣяти. 3. ноша. 4. плаштѣ. 5. мьсть. 6. стражь.
7. дѣва. 8. мысль.

Література

1. Беседина-Невзорова В. П. Старославянский язык. – Х., 1962.
2. Бурмистрович Ю. Я. Домашние задания к практическим занятиям по курсу “Историческая фонемология цепочки славянских языков: протославянского (как диалекта праиндоевропейского) – праславянского – правосточнославянского (или древнерусского) в сопоставлении его со старославянским – русского”.– Абакан, 1995.
3. Бурмистрович Ю. Я. Основные понятия исторической (или диахронической) фонологии.– Абакан, 1988.
4. Горбунова А. А. Сборник упражнений по старославянскому языку.– М., 1964.
5. Горшков А. И. Старославянский язык.– М, 1974.
6. Горшкова О. В., Хмелевская Т. А. Сборник упражнений по старославянскому языку.– М., 1960.
7. Громик Ю. В. Старослов’янська мова: Методичний посібник для студентів спеціальності “Українська мова та література”.– Луцьк: РВВ “Вежа”, 2005.– 136 с.
8. Дементьева А. А. Сборник задач и упражнений по старославянскому языку.– М., 1975.
9. Иванов Т. А. Старославянский язык.– М., 1977.
10. Камчатнов А. М. Старославянский язык: Курс лекций.– М., 2000.
11. Леута О. І. Старослов’янська мова.– К., 2001.
12. Майборода А. В. Старослов’янська мова.– К., 1975.
13. Майборода А. В., Коломієць Л. І. Старослов’янська мова: Зб. вправ і завдань. – К., 1992.
14. Матвеева-Исаева Л. В. Лекции по старославянскому языку.– Л., 1958.
15. Мединська А. В. Старослов’янська мова: Метод. посіб. для студ. ф-ту україністики.– Луцьк, 2001.
16. Мейе А. Общеславянский язык.– М., 1951.
17. Селищев А. М. Старославянский язык.– Ч. 1, 2.– М., 1951 – 1952.
18. Станівський М. Ф. Старослов’янська мова.– К., 1983.
19. Станівський М. Ф. Старослов’янська мова.– Львів, 1964.
20. Фортунатов Ф. Ф. Лекции по фонетике старославянского языка // Фортунатов Ф. Ф. Избр. работы.– Т. 2.– М., 1957.
21. Хабургаев Г. А. Старославянский язык.– М., 1974.

Зміст

Пояснювальна записка	3
Тематичний план модуля „Фонетика старослов’янської мови та її формування”	4
Зміст модуля „Фонетика старослов’янської мови та її формування”	4
Зразки тестових завдань	6
Література	41

Громик Юрій Васильович

Старослов'янська мова
Збірник тестових завдань для студентів
філологічних спеціальностей

Редактор В. І. Гребенюк
Коректор В. І. Гребенюк

Підп. до друку 15.01.2007 р. Формат 60 x 84 ¹/₁₆. Папір офс. Гарн. Таймс.
Друк цифровий. Обсяг ум. друк. арк., обл.-вид. арк. Наклад 100 пр. Зам.
1413. Редакційно-видавничий відділ "Вежа" Волинського державного
університету імені Лесі Українки (43025 м. Луцьк, просп. Волі, 13). Друк –
РВВ "Вежа" ВДУ ім. Лесі Українки. Свідоцтво Держкомінформу ДК № 590
від 07.09.2001 р.

